

Poikkeustila

– etäopettajan pohdintoja

Vaikka etäopetuksesta olisi paljonkin kokemusta, tämän kevään tilanne on aivan uusi.

TEKSTI JA KUVA TARJA VIRTANEN

Tätä kirjoittaessani Suomi on elänyt koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilassa kaksi viikkoa ja opettajat ovat joutuneet uusien haasteiden eteen. Enää en olekaan kuntamme ainoa etäopettaja, vaan koko maa on täynnä etäkollegoita. Saan ymmärrystä ja ideoita muilta. Olen täynnä ihailua, kun kollegat striimaavat ainetta Instagramissa tai ottavat haltuunsa etäalustoja.

Etäopettajan rooli muuttuu

Kun kymmenen vuotta sitten aloitin litin kunnan alakoulujen A2-saksan reaaliaikaisen etäopetuksen, en olisi uskonut, että jonain päivänä toteuttaisin kaiken opetukseni alakoulusta lukioon live-opetuksena. Tämä tarkoittaa sitä, että viikossa istun 32 oppitunnin ajan kuulokemikrofonit päässä opettamassa alakoulun, yläkoulun ja lukion ranskan ja saksan oppilaita videoyhteyden kautta.

Vaikka olen kokenut ja innokas etäopettaja ja tottunut käyttämään erilaisia sovelluksia, olen nyt todennut, että seitsemän tuntia reaaliaikaista etäopetusta päivän aikana kuluttaa jakamistani. Etäopetus vaatii oppitunnin tarkkaa suunnittelua ja sen miettimistä, miten jokaisen oppilaan saa osallistumaan opetukseen. Työtunnit jatkuvat koneen äärellä yömyöhään.

Etäopettajan roolini muuttuu taas. Minun on jatkossa luotettava lukiolaisen itseohjautuvuuteen ja itsekuriin ja annettava heille parin kanssa suori-

tettavia tai itsenäisiä tehtäviä joillekin tunneille sen sijaan, että kaikki tunnit olisivat verkossa minun kanssani. Näin jaksan minäkin paremmin.

Videoyhteys pikkuoppilaisiin

Perusopetuksen tunnit koen tarpeelliseksi pitää videoyhteyksillä. Varsinkin pienet lapset tarvitsevat aikuista, ja luokkatovereiden näkeminen on piristävää vaihtelua. Kieltä opiskellaan mahdollisimman paljon leikkien myös etäopetuksessa, ja jokaiseen oppilaaseen pyrin saamaan kontaktin etätunnin aikana. Saattaapa oppitunneille osallistua välillä kotieläimiä ja pehmoleluja – yksi oppilas lupasi tuoda kukon tunnille.

Itselläni on käytössä Adobe Connect -etäopetuslusta ja peda.net. Peda.netiin olen laatinut kaikille opettamilleni

kirjoille kappalekohtaiset sivut, joissa oppilas voi muun muassa harjoitella sanastoa ja rakenteita tai vaikkapa katsella aiheisiin liittyviä videoita.

Reaaliaikaisen etäopetuksen etuna on, että tiedän, mitä tunnilla ehditään tehdä, enkä kuormita oppilaita tänä vaikeana aikana antamalla heille liikaa tehtäviä. Joidenkin oppilaiden on jopa helpompi keskittyä etätunnilla kuulokeet korvilla. Etäopetuksessa tehdään lähiopetuksen tapaan pari- ja ryhmätöitä, vaikka oppilaat ovatkin fyysisesti kaukana toisistaan. Voin muodostaa etäalustalle useampia huoneita ja siirtää niihin haluamani määrän oppilaita. Itse liikun huoneiden välillä kuuntelemaan ja auttamassa.

Etäalustalla pystyn jakamaan työpöytäni ja antamaan oppilaillekin sii-

Etäopettaja Tarja Virtanen työpöytänsä ääressä.

ELÄMÄNI NOPEIN DIGIHARPPAUS

Etäopetukseen siirryttiin nopeasti niissäkin oppilaitoksissa, joissa aiemmin oli kokemusta vain lähiopetuksesta.

TEKSTI MINNA NÄRVÄ

Perjantai 13.3.

Viisi minuuttia rehtorin tiedotustilaisuuden jälkeen kerron yli kolmellekymmenelle lukiolaiselle, että koulu siirtyy maanantaina etäopetukseen. Kaikki ovat kysymysmerkeinä, myös minä, ja saan sanottua vain: seurakkaa ohjeita Wilmasta. En ole koskaan opettanut etänä mitään!

Maanantai 16.3.

Näen somesta, että kollegani on pitänyt tuntia Google Meetillä. Yhteys häneen tuottaa sen, että kymmenen minuutin päästä osaan käyttää sitä. Opetan sen seuraavana päivänä ruotsin kollegalle, ja toteamme yhdessä, että tähän on hauska väline.

Keskiviikko 18.3.

Pidän ensimmäisen live-tunnin Google Meetissä. Olen tehnyt myös O365-alustalle ryhmän Class Notebookin yhteistyötilaan ohjeet siltä varalta, että joku ei pääse sisään videoyhteyteen. Näin käykin, mutta käytämme yhteistyötilaa tehtävien tekemiseen ja tarkistukseen, ja hän voi osallistua, kunhan minä kirjoitan hänen nimensä kohtaan, johon häneltä odotetaan vastausta. Vähän kangertelee siis tämä etäopettaminen.

Seuraava viikko

Haluan kuitenkin jatkaa. Istun illat pitkät koneella suunnittelemassa, mitä minnekin laitetaan ja mitä videoyhteyden kautta voi ja kannattaa tehdä. Korjattavaa kertyy: on videoita ja tiedostoja milloin missäkin. Teamsissa on helppo palauttaa asioita, ja sinne saa hyvin ladattua materiaalia oppilaille, mutta Teamsin kokousta uskallan käyttää vasta viikon kuluttua. Ikävä kyllä tämä jää usein jumiin.

Ihana vararehtorimme lähettää hyviä vinkkejä: videoita voi tehdä helposti Screencast-o-maticilla, tässä pikaohjeet Google Classroomiin ja niin edelleen ... Päätän kokeilla ensimmäistä, ja se onkin todella helppoa. Nyt saan helposti kieliopit esitettyä, selitettyä ja tallennettua videoiksi Teamsiin. Ensimmäinen pitää vain jaksaa puristaa ne Power pointeiksi, huh! Ruotsin ryhmäni Tukholma-matkaesittelyt, jotka he tekivät TourBuilderilla, katselemme yhdessä jaetulla näytöllä Teamsin kokouksessa. Class Notebookin yhteistyötilaa käytän kuin taulua luokassa.

Sitten todellisuus iskee vastaan. Arviointiviikko ja kokeet – mitäs nyt? Päädyn tekemään moniosaisia kokeita. Quizizz-ohjelmalla teen sanakyselyt aikarajoitteisesti, Socrativella muut, sillä tykkään sen seurantanäkömystä ja kokeiden helposta siirrosta pdf-tiedostoiksi, jotka voi lähettää oppilaille. Vielä Teamsiin kirjoitustehtävä. Virhe: nyt on korjattavaa monessa kohteessa! Lisäksi opin, että kokeet on paras laatia jatkossa soveltaviksi, suoraan kirjan kanssa tehtäviksi.

Lopputulema: olen hengissä mutta selkä jumissa ja silmät sikkaralla, ja ikävä luokkaan on kova!

Minna Närvä opettaa ruotsia ja saksaa Lauttasaaren yhteiskoulussa Helsingissä.

hen mahdollisuuden. Oppilailla on käytössään etäalustan virtuaalivihot tai omat portfolioit esimerkiksi Google Drivella. Jokaisella opetusryhmälläni on omat WhatsApp-ryhmät, joita käytämme ahkerasti muun muassa pienten töiden palautukseen ja kohdekielellä viestittämiseen.

Etäopetuksen rikkaus on mahdollisuus hyödyntää omaa kotiympäristöä. Oppilas voi tehdä vaikkapa äänivideon omasta huoneestaan tai kotieläimestään tai harjoitella ranskan partitiivia kuvaamalla eri ruoka-aineita. Tehtävänannossa kannattaa olla hienotunteinen, sillä kotiooloja on erilaisia.

Aiempina vuosina etätuntejani ovat rikastuttaneet etävieraat eri maista. Tällöin oppilaat ovat päässeet harjoittelemaan opiskelemiaan kieliä. Kielitaidon ja kulttuurientuntemuksen merkitys on konkretisoitunut oppilaille.

Etäoppilaan arviointi

Myös etäoppilaita on aina arvioitu. Tähän mennessä alakoulun tunneilla etäohjaajat ovat valvoneet kokeet, jotka ovat olleet enimmäkseen paperikokeita. Sanakokeita ja kuuntelukokeita olen pitänyt esimerkiksi Google Formsissa. Nyt poikkeustilan aikana olen korostanut oppilailteni jatkuvan näytön merkitystä ja pyrkinyt antamaan mahdollisimman usein pieniä, WhatsAppin kautta palautettavia tehtäviä.

Kirjoitushetkellä huhtikuun alussa käynnissä on lukion koeviikko. Kokeet olen laatinut hyödyntämällä kustantajien digikokeita, Google Formsia ja Kahoot Premiumin eri tehtävätyyppejä, jotka olen ajastanut niin, ettei ole aikaa etsiä kirjasta vastausta. Suulliset kokeet on helppo pitää etäalustalla, ja ääntämistehtävien palautukseen käytämme WhatsAppia.

Syksyllä uusi tilanne

Näinä kymmenenä vuotena olen aina ollut yksin opetustilassani ja oppilaani 2–3 eri koululla. Olen saanut keskittyä opettamiseen ja jokaiseen oppilaaseeni. Tänäkin sain tietää, että ensi vuonna minulla on 19 nelosluokkalaista lähiryhmässä ja samaan aikaan oppilaita kahdella etäkoululla. Olen järkyttynyt, mutta kunnan taloustilanne ja korona ovat armottomia. Nyt asetetaan jaksamiseni ja sirkustemppuni koetukselle.

Monimuotoinen opetustilanne vaatii erikoisjärjestelyjä. Tarvitsen pöytäkoneen ja kaiuttimet lähiopetusta varten ja etäopetuskoneen langattomilla kuulokkeilla. Lähiryhmään vaaditaan koulunkäynninohjaaja auttamaan minua ja pitämään luokkaa hiljaisena puhuessani etäoppilaille. Ratkaisutavaksi on monia haasteita, kuten miten saan kaikki oppilaat pelaamaan yhdessä Kahootia vaihtamatta koneiden piuhoja.

Tällaisia etäajatuksia heräsi huhtikuun alkaessa. Mitä mietinkin silloin, kun tämä artikkeli ensi kuussa ilmestyy? Olen taatusti taas uudenlainen etäoe.